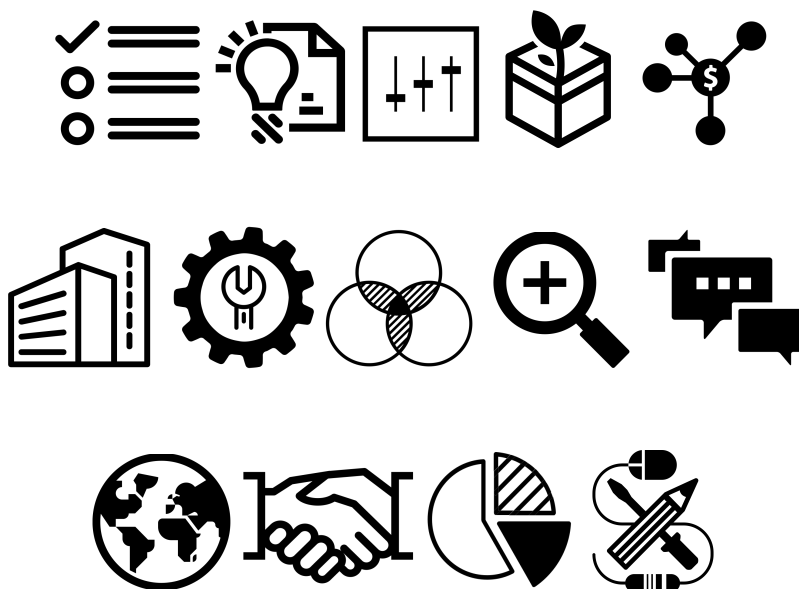


Resum: Declaració procomuns i propostes de polítiques per l'economia col·laborativa procomú a Barcelona



Font, autoria i més informació: <http://procomuns.net/ca/politiques/>

Llicència: Domini Públic <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.ca>

Col·laboració és economia

La col·laboració per la provisió de béns i serveis que cobreixen les necessitats de la població i garanteixen una vida digna és, i encara ho hauria de ser més, la finalitat del sistema econòmic. L'adopció de les noves tecnologies d'informació i comunicació ha reduït enormement els costos de coordinació i transacció de la col·laboració, obrint un univers de noves oportunitats.

El procomú com a tercer model productiu

La producció procomú es caracteritza per comunitats que col·laboren pel benefici mutu i col·lectiu sota principis de participació i govern conjunt del procés, que resulten en recursos i serveis de propietat col·lectiva o/i accés públic. És un tercer model que trenca el binomi

Estat-Mercat com els dos únics models d'organització per cobrir les necessitats de la població, i que vol tenir un equilibri més respectuós amb el sistema de reproducció social i l'economia de les cures, així com el medi ambient.

Els casos més coneguts i de gran èxit són el programari lliure (que domina per sobre del programari privatiu en molts camps de programari, com en el de servidors a Internet) o la Viquipèdia (referent global del coneixement lliure i la participació en línia), iniciatives on el model procomú pot arribar a tenir en la indústria en què opera més presència que models econòmics tradicionals i privatis d'empresa. La producció procomú està creixent ràpidament, expandint-se a moltes àrees.

Barcelona i Catalunya com a referents internacionals

Barcelona, i Catalunya, ha estat una regió clau a Europa en el desenvolupament d'aquest model procomú amb un important capital creatiu i d'innovació, comptant amb un gran potencial per a la consolidació d'un sector productiu robust i per a consolidar-se com a regió de referència al món.

Quina economia volem? Economia col·laborativa extractiva i privativa versus economia social, solidària i procomú

Més recentment, hem vist l'aparició i creixement de models híbrids que adopten el mateix esperit i presenten lògiques d'organització similars al model d'economia col·laborativa procomú, basats en principis de col·laboració, però privatitzant altres aspectes (sense que les persones que contribueixin puguin intervenir en la seva governança i model de propietat privada). És el cas d'Uber o Airbnb, corporacions multinacionals amb base a Silicon Valley, a l'estil dels models econòmics del capitalisme globalitzat imperant, basats en treure profit de la col·laboració en xarxa.

L'economia col·laborativa ha estat per una banda, per tant, readaptada per un procés d'aprofundiment de models econòmics guiats fonamentalment pel lucre i l'especulació (Internet com a la nova bombolla, semblant a la immobiliària), generant greus desigualtats i pèrdua de drets, com per altra banda és una realitat que ha fet escalar i guanyar centralitat als principis de l'economia cooperativa, social i solidària, amb un gran potencial de transformació econòmica i per contribuir a resoldre problemes d'exclusió social o mediambientals. És el moment de triar quina economia col·laborativa, i a la fi, quina economia volem.

Un model econòmic per a una altra política: de la privatització a la "commonificació"

L'economia col·laborativa procomú també representa un model econòmic per a una altra política. Els models organitzatius procomuns poden constituir un model per fer les operacions de l'administració pública més eficients, i per fer un millor ús públic dels recursos, així com per a obrir més canals de participació i activació de la societat civil en la resolució de problemes comuns i necessitats públiques, a través de partenariats comuns-privats. Constitueix una via per passar de la privatització imperant, en el primer cicle de globalització econòmica de la crisi, a la "commonificació" amb la involucració de la ciutadania en la provisió i producció de béns i serveis públics, sense haver de caure en lògiques privades i sense que la seva implementació passi per la recentralització en l'Estat, sinó l'activació de la ciutadania.

És el moment per promoure polítiques públiques pel canvi cap a l'economia col·laborativa procomú

Ara és el moment d'acompanyar i potenciar des de les administracions aquest tipus d'economia col·laborativa, enfront d'una altra que se n'està apropiant el nom. Que les administracions actuïn per aturar l'encerclament del coneixement i el procomú digitals. És el moment perquè es dóna la coincidència de nous municipalismes i del rol emergent de les ciutats com a sistemes operatius del canvi, així com la necessitat d'avançar cap a solucions compartides davant de les desigualtats, la participació en i amb les institucions, i l'experimentació de noves fórmules on l'activitat econòmica sigui entesa de forma holística, i al servei de les persones.

L'economia col·laborativa procomú: de què estem parlant?

Principis guia

Els principis guia de l'apropament d'economia col·laborativa procomú, i les preguntes que ens podem fer, per tant, a l'hora d'abordar la qüestió de quines iniciatives d'economia col·laborativa promoure i fomentar (des dels diferents actors implicats) en aquest nou ecosistema de l'economia social i digital, vindrien a ser:

- Quina economia?
 - Aquella que busca donar un servei o recurs de manera sostenible econòmicament, sense posar el profit per sobre de la seva finalitat de servei o entrar en dinàmiques especulatives.
 - Aquella que reconeix valor més enllà del monetari i que adopta modalitats de governança que assegurin el control del valor generat o/i la seva direcció per part de la comunitat d'usuàries o membres.
 - En la línia de modalitats d'empresa lligades a l'economia cooperativa, social i solidària, com la tradició cooperativista, i el tercer sector, com per exemple fundacions amb representació de la comunitat.
 - Que és responsable amb les externalitats que genera, ja sigui en termes mediambientals o de reproducció social.
- Quin coneixement? Coneixement obert amb la utilització de llicències lliures o de procomú (com les llicències Creative Commons). Aquell que busca afavorir l'accés i reapropiació als recursos generats i la propietat col·lectiva o pública.
- Quina tecnologia? Opcions tecnològiques que afavoreixin la transparència, participació i llibertat dels contribuents i persones usuàries. En aquesta línia, basats en programari lliure, estàndards oberts i en la mesura que sigui possible en arquitectures descentralitzades.

Des del grup impulsor de BarCola ("Barcelona Col·laborativa") i les entitats de producció procomú que agrupa, informat per la recerca desenvolupada pel grup Dimmons.net al IN3-UOC i el projecte Europeu P2Pvalue, i com a resultat de la connexió amb les jornades Procomuns.net (Barcelona, març de 2016) en què van participar més de 400 persones, com a resultat d'un procés de cocreació de polítiques públiques obert de participació paral·lel i coherent amb el de les consultes del Pla d'Acció Municipal (PAM) de l'Àrea de Participació de l'Ajuntament de Barcelona, proposem un seguit de recomanacions, seguides de mesures

concretes per a les administracions, i concretament l'Ajuntament de Barcelona, per a què s'adoptin en estreta cooperació amb la societat civil, altres entitats interessades i el teixit productiu de la ciutat:

Principis generals

- Política econòmica: donar suport a petites i mitjanes empreses seguint la lògica de l'economia cooperativa, social i solidària, i d'aquelles empreses amb models de consum i producció que tinguin cura del medi ambient, la reproducció social i siguin inclusives. La qual cosa comporta la necessària adaptació de les modalitats d'empresa i el rol del ciutadà com a productor a l'economia col·laborativa procomú.
- Política tecnològica: donar suport a tecnologies lliures i descentralitzades.
- Política de coneixement i innovació: donar suport al coneixement obert, i garantir que la innovació finançada amb recursos públics estigui a disposició sota llicències lliures.
- Política pública (administració pública/serveis públics): Incentivar la creació de partenariats entre administració pública i economia col·laborativa procomú. Dins de l'estratègia d'apostar per passar de la privatització a la "commonificació".

Com a mostra, entre més de 120 propostes generades aquestes són les 10 mesures amb més suport per part dels participants a les jornades de procomuns.net, que es van prioritzar i posteriorment sumar a un recull extens en un document de treball complet que es pot consultar des de <http://procomuns.net/ca/politiques/>

1. Millora de regulacions per a l'economia col·laborativa procomú: estudiar noves formes de legislació sobre els subjectes jurídics/econòmics, més enllà de models multinacionals pel lucre, que posin per davant la governança participativa, la missió social i/o la sostenibilitat mediambiental.
2. Impulsar la incubació de nous projectes i iniciatives d'economia col·laborativa procomú: crear una incubadora amb infraestructura física i tecnològica pensada pel procomú, així com facilitar recursos per a l'emprenedoria col·lectiva procomú, que a banda de l'impacte social positiu promogui projectes viables que compleixin amb criteris d'obertura, reutilització, transparència, etc.
3. Fomentar fórmules existents o habilitar-ne de noves per al finançament de les iniciatives procomuns: fer una crida al finançament d'experiències pilot innovadores amb un model cofinançat (*match-funding*) que faci efecte crida de projectes amb criteris procomuns, combinant el micromecenatge individual amb l'efecte multiplicador d'un capital llavor que multipliqui cada aportació ciutadana.
4. Adoptar o reassignar l'ús d'espais i altra infraestructura municipal per al sector: Habilitar la gestió mancomunada d'espais de treball i locals buits per al treball i desenvolupament de projectes de producció col·laborativa procomú, facilitant la mobilitat, compartició, conciliació i impuls del sector entre professionals i interessats.
5. Canviar com opera internament l'Ajuntament en alguns fronts vinculats al procomú: realitzar una experiència pilot en què l'Ajuntament faci servir serveis d'actors o comunitats que funcionen com empreses procomuns, com ara guifi.net per a infraestructures de comunicació digital.
6. Combatre la mala pràctica de les administracions i la corrupció en l'àmbit de polítiques tecnològiques i de coneixement: Registre obligatori de reunions i contactes amb els

lobbys o grups de pressió que representen interessos econòmics de les grans corporacions en telecomunicacions o serveis tecnològics.

7. Ajudar en la difusió local i per barris per apropar-ne sectors i altres economies afins: promoure una xarxa d'espais oberts de fabricació com els ateneus de fabricació, *fablabs* i espais *maker*, amb programes educatius, enfocats a la reparació i reutilització i incentius econòmics.
8. Ampliar el segell Barcelona en clau de visibilitat exterior de les iniciatives locals: promoure segells de producte ecològics, socials, sense obsolescència programada, reparables, transparents i de codi obert i lliure.
9. Que les inversions en grans esdeveniments tecnològics recaiguin en la promoció del procomú local: potenciar que els congressos i grans esdeveniments de Barcelona donin visibilitat i suport a l'economia col·laborativa procomú, i que se'n promogui per exemple la tecnologia oberta o donant (encara) més visibilitat a experiències locals rellevants.
10. Incentivar i donar suport a la recerca i comprensió del fenomen per a seguir avançant: generar accés lliure a dades públiques sobre aspectes econòmics i socials, emprenedoria, accions de suport, resultats, etc. (sempre amb respecte a normatives de privacitat i la permanència de dades).